

Bruxelles, den 26.10.2022
SWD(2022) 543 final

ARBEJDSDOKUMENT FRA KOMMISSIONENS TJENESTEGRENE

RESUMÉ AF RAPPORTEN OM KONSEKVENSANALYSEN

[...]

Ledsagedokument til

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv

om ændring af direktiv 2000/60/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger, direktiv 2006/118/EF om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse og direktiv 2008/105/EF om miljøkvalitetskrav inden for vandpolitikken

{COM(2022) 540 final} - {SEC(2022) 540 final} - {SWD(2022) 540 final}

RESUMÉ

Vandrammedirektivet udgør sammen med direktivet om miljøkvalitetskrav og grundvandsdirektivet rammen for bæredygtig forvaltning af Europas overfladevand og grundvandsforekomster. Selv om de stadig er under pres fra forurening, er Europas næsten 100 000 overfladevandområder og tæt på 12 000 grundvandsforekomster en vigtig kilde til drikkevand, og de sikrer biodiversiteten og er en vigtig ressource for landbrugere og industrien, et transportmiddel og en uundværlig komponent i el- og varmeproduktionen.

I den nuværende lovgivning opregnes en række forurenende stoffer og grupper af stoffer samt tilladte koncentrationer for hver enkelt medlemsstat, som medlemsstaterne skal overholde på deres område. Lovgivningen regulerer også overvågning (på næsten 150 000 steder i EU) og rapportering om, hvorvidt forurenende stoffer findes over den maksimale koncentration. De rapporterer også om de foranstaltninger, der er truffet mod denne forurening. For overfladevand omhandler EU-lovgivningen på nuværende tidspunkt 53 stoffer. Det drejer sig hovedsagelig om pesticider, industrikemikalier og metaller. For grundvand omhandler lovgivningen nitrater og aktive stoffer i pesticider.

I dette initiativ er der fokus på to hovedproblemer:

1. Utilstrækkelig **beskyttelse af økosystemer og menneskers sundhed** mod risici i forbindelse med udbredte og/eller nye forurenende stoffer og blandinger. Den nuværende liste over stoffer, der er problematiske på EU-plan, er ufuldstændig (omfatter ikke stoffer, der har negativ og betydelig indvirkning på menneskers sundhed eller miljøet) og forældet (omfatter stoffer, der ikke længere findes i betydelige mængder, eller stoffer med utilstrækkelige kvalitetskrav). Med det nuværende fokus på individuelle stoffer tages der ikke hensyn til de kumulative eller kombinerede virkninger af blandinger, og rammen tager på nuværende tidspunkt ikke højde for sæsonbestemte variationer i forureningsbelastninger, f.eks. som det er tilfældet med pesticider, der anvendes af landbrugere eller i private haver.
2. **Utilstrækkelig gennemførelse:** Der er for store forskelle i forurenende stoffer og kvalitetskrav fastsat på medlemsstatsniveau, hvilket resulterer i usammenlignelige data. Dataforvaltning og -rapportering er besværlig og ikke tilpasset den moderne teknologiske digitale potentiale, og ajourføringen af listerne over forurenende stoffer, der påvirker overfladevand og grundvand, gennem den almindelige lovgivningsprocedure er en alt for langvarig procedure.

Revisionen af direktivet om miljøkvalitetskrav, grundvandsdirektivet og vandrammedirektivet har til formål at modernisere reglerne om forurenende stoffer i vand betydeligt og dermed opfylde ambitionen om nulforurening i den overordnede sammenhæng med den europæiske grønne pagt. Initiativet bygger på og er knyttet til en række andre initiativer i den europæiske grønne pagt, f.eks. reduktion af pesticider og anvendelse af antimikrobielle stoffer inden for landbrug og akvakultur, revisionen af direktivet om rensning af byspildevand for at tackle mikroforurenende stoffer osv. og revisionen af EU's kemikaliepolitik gennem kemikaliestrategien med bæredygtighed for øje.

Der fremlægges en pakke af foretrukne løsninger og delløsninger med fokus på de to vigtigste problemer.

Manglende beskyttelse:

- Med hensyn til overfladevand:
 - Tilføjelse af 24 individuelle stoffer til listen over prioriterede stoffer: pesticider, lægemidler og industrikemikalier samt en gruppe på 24 PFAS-stoffer
 - Ændring af miljøkvalitetskravene for 16 stoffer: strengere i 14 tilfælde og mindre strenge i to tilfælde
 - Udvikling af en metode til måling og overvågning af mikroplastgener og gener for antimikrobiel resistens i overfladevand og grundvand med henblik på at opføre dem som et forurenende stof i fremtiden
 - Fjernelse af fire stoffer fra listen (tre pesticider og ét industrikemikalie), da de ikke længere udgør en trussel for hele EU.
- Med hensyn til grundvand:
 - Tilføjelse til bilag I (standarder på EU-plan) af en gruppe på 24 PFAS-stoffer, to antibiotika og en række pesticidnedbrydningsprodukter
 - Tilføjelse af ét stof, et lægemiddel, til bilag II (hvor medlemsstaterne skal overveje at fastsætte en national standard).

Utilstrækkelig gennemførelse:

- Udarbejde en obligatorisk "observationsliste" for grundvand for at indsamle mere pålidelige data om potentielle grundvandsforurenende stoffer
- Tilpasse observationslisten vedrørende overfladevand for at tage højde for de sæsonbestemte emissioner
- Lette fremtidige tilpasninger af listerne over forurenende stoffer gennem en forenklet lovgivningsproces
- Harmonisere standarder for forurenende stoffer, der er relevante for vandområder
- Indføre en mekanisme for automatisk indberetning af data, som vil give hurtigere og mere direkte adgang til data om råvandskvalitet på medlemsstatsniveau.

Det videnskabelige grundlag for initiativet blev udviklet i en gennemsigtig og inklusiv proces under ledelse af Kommissionens Fælles Forskningscenter og Generaldirektoratet for Miljø og med deltagelse af medlemsstaterne, interessenter, erhvervslivet og den akademiske verden. Den Videnskabelige Komité for Sundheds- og Miljørisici og Nye Risici sørgede for uafhængig videnskabelig undersøgelse af de pågældende stoffer. Konsekvensanalysen omfatter de foreløbige eller endelige udtalelser om hvert stof/hver stofgruppe, der foreligger på nuværende tidspunkt (oktober 2022). Grænseværdierne for stoffer, for hvilke der ikke foreligger foreløbige eller endelige udtalelser, er baseret på det dossier, som Kommissionen har udarbejdet for Den Videnskabelige Komité for Sundheds- og Miljørisici og Nye Risici. Grænseværdierne for disse stoffer er angivet i kantede parenteser i hele konsekvensanalysen og forslaget. Efterhånden som udtalelserne forelægges, vil de kantede parenteser blive fjernet.

Dette initiativ forventes at have en positiv indvirkning på vandkvaliteten i Europas overflade- og grundvandsforekomster samt miljømæssige, sociale og økonomiske fordele. Det forventes derfor at få direkte indvirkning på industri, landbrug, distributører, spildevandsselskaber, medlemsstaternes myndigheder og borgerne.

Det har ikke været muligt at kvantificere alle virkninger på EU-plan. Da hver medlemsstat kan vælge, hvilke foranstaltninger der skal gennemføres for at overholde den foretrukne politikpakke, kan omkostningerne og fordelene desuden ikke kvantificeres fuldt ud og vil variere betydeligt fra stof til stof og fra vandområde til vandområde.

Det er imidlertid klart, at opstilling af en liste over en række stoffer i overfladevand og grundvand eller (for overfladevand) ændring af deres miljøkvalitetskrav vil have omkostningsmæssige konsekvenser, undertiden betydelige. For overfladevand forventes der betydelige direkte tilpasningsomkostninger, f.eks. hvis listen udvides med ibuprofen (et smertestillende og antiinflammatorisk middel), glyphosat (et herbicid, der anvendes i landbrug og havebrug), PFAS (en stor gruppe kemikalier, der f.eks. anvendes til køkkenredskaber, beklædning og møbler, brandslukningsskum og produkter til personlig pleje) og bisphenol A (en komponent i plastemballage). Det samme gælder for ændring af miljøkvalitetskravene for PAH'er (kemikalier, der stammer fra afbrænding af kul, gas, olie og fødevarer), kviksølv (et metal, der hovedsagelig udledes fra kulforbrænding og guldminedrift) og nikkel (et metal, der udledes fra forbrænding af kul og svær olie). Med hensyn til grundvand forventes de største omkostninger for PFAS i forbindelse med begrænsningen af anvendelsen (f.eks. i brandslukningsskum — op til 390 mio. EUR pr. år pr. erstatningsanvendelse) og håndteringen af kontaminerede biofaste stoffer (op til 755 mio. EUR om året til forbrænding og 201 mio. EUR om året til deponering). Vandforsyningsselskaberne og i sidste ende skatteyderne vil dog drage fordel heraf, idet omkostningerne til vandrensning vil falde.

Det bør bemærkes, at omkostninger og fordele ikke kun kan kædes sammen med dette initiativ, da der er flere andre initiativer, der vedrører nogle af de samme forurenende stoffer, f.eks. direktivet om rensning af byspildevand, drikkevandsdirektivet, direktivet om industrielle emissioner, direktivet om bæredygtig anvendelse af pesticider og det bebudede forbud mod alle anvendelser af PFAS, undtagen de væsentlige.

Digitaliseringen, den administrative strømlining og bedre risikostyringsmuligheder, der har til formål at gøre overvågning og rapportering mere nøjagtig og rettidig, medfører begrænsede administrative engangsomkostninger for Kommissionen (som har til opgave at udarbejde vejledninger, metoder osv.), Det Europæiske Miljøagentur (der har til opgave at forbedre adgangen til vandkvalitetsdata) og Det Europæiske Kemikalieagentur (der har til opgave at foretage en videnskabelig vurdering af risikoen for relevante forurenende stoffer). For de fleste af de vurderede opgaver ligger omkostningerne et godt stykke under 1 mio. EUR. Medlemsstaternes omkostninger i forbindelse med overvågning af forurening forventes generelt at stige på grund af det øgede antal og forskellige typer stoffer (såsom mikroplast), der er omfattet af lovgivningen. Dette forventes dog ikke at overstige 15 mio. EUR om året i EU-27 (dvs. ca. 0,33-0,55 mio. EUR pr. år pr. medlemsstat). Disse udgifter vil dog gøre det muligt for Kommissionen og medlemsstaterne at træffe mere målrettede foranstaltninger mod forurening i fremtiden.

I denne konsekvensanalyse konkluderes det, at fordelene for samfundet samlet set langt opvejer omkostningerne. Fordelene omfatter besparelser i udgifterne til vand- og slambehandling, et sundere økosystem og besparelser i sundhedsudgifterne. Som det er tilfældet med forurening i luft og jord, kan eksponering for f.eks. hormonforstyrrende stoffer og PFAS også have stor indvirkning. Med PFAS som eksempel beløber besparelserne ved

ikke at skulle anvende omvendt osmose i vandbehandlingen sig til ca. 9 mia. EUR om året, og besparelserne i sundhedsudgifterne anslås at beløbe sig til mindst 52-84 mia. EUR om året. Dette initiativ, der supplerer anden EU-lovgivning, som allerede er indført eller planlagt inden for rammerne af den europæiske grønne pagt, forventes derfor at skabe betydelige fordele for samfundet og miljøet.

Kort sagt indebærer initiativet en revision EU's lovgivning om vandforurenende stoffer for at bringe den i overensstemmelse med de forurenende stoffer, der er relevante i dag og i de kommende år, men det gør også lovgivningen mere relevant, gennemsigtig og fleksibel. Det bidrager dermed til den samlede indsats for at reducere forureningen til niveauer, der ikke længere er skadelige for menneskers sundhed og miljøet, i overensstemmelse med EU's handlingsplan for nulforurening.